

Rapport från arbetsgruppen som arbetat med modernisering av Handbok för blodcentraler

Bakgrund

Till SFTMs årsmöte inkom en motion från de medlemmar som under lång tid arbetat aktivt med Handbok för blodcentralen. Man yrkade i korthet följande:

1. Att ansvaret för Handboken flyttas från SFTM/KITM till SweBA
2. Att SFTM/KITM avsätter medel för inrättande av nya verktyg för handboksarbetet
3. Att handboksarbete görs till en obligatorisk del av ST-utbildningen inom KITM

Styrelsen delade handboksgruppens problemställning vad gäller handboksarbetet. En ökad nationell spridning av medlemmar i handboksgrupp och bland kapitelförfattare är nödvändig för bättre nationell samordning inom blodverksamheten. Det är också önskvärt med en ökad spridning vad gäller yrkesbakgrund och erfarenhet inom transfusionsmedicin bland kapitelförfattare. Detta för att tillvarata den kompetens som finns och säkerställa kompetensen för framtidens handboksarbete. Dessutom behöver arbetsordning och arbetsverktyg moderniseras genom implementering av modern teknik samt finansieringen av handboksarbetet ses över. I samband med KITMs årsmöte 2017 beslutades därför att tillsätta en arbetsgrupp för en översyn av hur handboksarbetet kan förändras för bättre nationell samordning

Medlemmar i arbetsgruppen

Sofia Nyström, Linköping (sammanställande), Jill Storry (Lund), Maria Kvist (Stockholm), Rut Norda (Uppsala) och Helena Löf (Uppsala). Medlemmarna representerade tillsammans en majoritet av landets regionblodcentraler. I gruppen ingick även medlemmar med annan yrkesbakgrund än läkare. Alla medlemmar utom sammankallande, hade praktisk erfarenhet av handboksarbete.

Arbetsätt

Gruppen sammanträdde i form av Skypemöten vid tre tillfällen. Arbetsgruppen rapporterade kontinuerligt till styrelsen för KITM, till SweBA samt till handboksgruppen.

Slutsatser

- Handboken är viktig för nationell samordning och för praktisk tolkning av lagar och förordningar.
- Avgörande för Handbokens framtid och den nationella samordningen är att landets alla regioner deltar aktivt i handboksarbetet.
- Personer som arbetar med Handboken bör ha ett skriftligt uppdrag från Handbokens huvudman.
- Organisationen med handboksgrupp, gruppledare och kapitelansvariga upplevs som komplicerad med otydlig ansvarsfördelning och behöver därför förändras.
- För att underlätta arbetet och minska dubbeldokumentation ska kapitel slås samman. En sammanslagning av kapitel underlättar även en harmonisering med Europarådsguiden.
- Kapitlet om stamcellshantering kan utgå liksom kapitel om historik.
- Det är möjligt att vissa handbokskapitel kan hänvisa till den tjugonde, omarbetade upplagan av Europarådsguiden. Beräknad publicering av tjugonde upplagan av Europarådsguiden är 2020.
- Handboken behöver fungera bra på webben med möjlighet till länkar och faktarutor. Det ska också vara enkelt att göra nya versioner och uppdateringar av innehållet. Dessutom ska utskrifter vara snygga och funktionella.

Rekommendationer till KITM att diskutera i samband med årsmöte 2018

1. Handboken bör flyttas till SweBA mot bakgrund av nedanstående punkter

- SweBA har möjlighet att finansiera handboksarbetet genom avgifter till landets blodverksamheter och dessutom ge ersättning till verksamheter i relation till deras bidrag i handboksarbetet.
- SweBA har som praxis att ge ett skriftligt uppdrag, som även ska godkännas av aktuell verksamhetschef, till de personer som engagerar sig i SweBAs arbete. Även handboksarbetet ska omfattas av denna praxis, vilket bör underlätta för författare att utföra handboksarbetet på arbetstid.
- Uppdragsbeskrivning för handboksarbetet utformas av SweBA i samarbete med KITM
- KITM har en representant i SweBAs styrelse och får därigenom insyn i hur handboksarbetet bedrivs. KITM bör ta ställning till om föreningen behöver ytterligare möjlighet att påverka handboksarbetet.

2. Medicinsk redaktör och huvudförfattare ersätter Handboksgruppen

- Handboksgruppen utgår, i stället föreslås Handboken få en medicinsk redaktör som leder arbetet med stöd av en administrativ resursperson. Redaktören kan i samråd med aktuell huvudförfattare besluta om publicering av ny information i Handboken. Gruppen av huvudförfattare utgör ett medicinskt och vetenskapligt stöd till redaktören inför publicering av ny information. Redaktör och huvudförfattare bör ha regelbundna möten för att bl a stämma av behov av uppdateringar av innehållet i Handboken.
- Varje kapitel ska ha en huvudförfattare. Det är huvudförfattarens ansvar att utse minst två medförfattare från andra universitetssjukhus för att säkerställa representation och succession. Minst en av författarna till varje kapitel ska vara läkare med specialistkompetens i transfusionsmedicin. En av författarna bör representera en annan yrkesgrupp än läkare. Huvudförfattaren bör också, om behovet finns, involvera medförfattare verksamma utanför transfusionsmedicin.

3. Handboken byter namn till Handbok för blodverksamhet

Följande kapitel bör ingå i Handbok för blodverksamhet:

- a. Blodverksamhet: stöd och krav

Rut Norda Uppsala, Lena Göransson Örebro, Jenny Käck Umeå och Mattias Aldrimer Värmland

- b. Blodgivning

Maria Kvist Stockholm, Fredrik Toss Umeå och Marie Trinks, Linköping samt Bengt Ekermo, senior resursperson

Representant från Göteborg?

- c. Komponentframställning

Folke Knutsson Uppsala, Hanna-Stina Martinsson Ahlzen Stockholm och Jesper Bengtsson Lund

- d. Immunhematologi

Jill Storry Lund, Magnus Nordström Umeå, Helena Lindblom Linköping och Cecilia Pardi Göteborg

- e. Klinisk användning av blodkomponenter

Agneta Wikman Stockholm, Norbert Lubenow Uppsala, Linda Björkman Lund
Representant från Göteborg?

Namnen är arbetsgruppens förslag på författare i respektive grupp. Huvudförfattares namn är understruket. Samtliga huvudförfattare är tillfrågade och har accepterat uppdraget liksom namngivna medförfattare. Ytterligare representant från Göteborgsområdet till kapitel b eller e är önskvärt.

4. Implementering av Handbok för blodverksamhet

- KITMs styrelse, SweBA och Handboksgruppen informeras om innehållet i denna rapport.

- Rapporten presenteras för KITMs medlemmar tillsammans med kallelse till KITMs årsmöte 2018.
- KITMs årsmöte 2018 föreslås besluta om en rekommendation att ansvaret för Handboken flyttas över till SweBA.
- Sammankallande för denna grupp kallar huvudförfattare till distansmöte för en diskussion kring strukturen på handboksarbetet. Kan förslaget med en medicinsk redaktör fungera eller är en grupp av redaktörer att föredra?
- Den 24-25 september 2018 hålls ett uppstartsmöte för samtliga författare till Handbok för blodverksamhet. KITM bidrar med ekonomiskt stöd för detta möte som är tänkt att lägga grunden för Handbok för blodverksamhet under temat *"Hela Sveriges Handbok – hur når vi bäst ut i hela Sverige"*.

5. IT-stöd i handboksarbetet

Det är viktigt att handboksarbetet kan bedrivas med ändamålsenliga verktyg. En genomgång av möjligheter att publicera Handboken på SweBAs hemsida eller Blodlänk Sverige behöver göras. Även SLS hemsida är en tänkbar plattform för Handboken. Detta arbete ligger utanför denna grupps uppdrag och bör i stället utföras av personer som ingår i gruppen av handboksförfattare.

Linköping 2018-05-14

Sofia Nyström (sammanställande för arbetsgruppen)